Державна мова – це інструмент злагоди, єднання всіх громадян держави навколо загальнодержавних проблем, це інструмент добробуту й захисту інтересів громадян держави. Якщо суспільство повним обсягом не послуговується державною мовою, на нього чекають колосальні екологічні, політичні, духовні й інтелектуальні втрати.

Отже, у наш час особливо важливого значення набуває збереження національних традицій. Завдяки їм функціонує й розвивається національна мова, без якої неможливе існування нації, оскільки зречення своїх національних традицій, рідної мови рівнозначне зреченню своєї національності. Саме тому необхідне збереження та примноження своїх національних традицій, рідної мови.

Список використаних джерел

1. Пірен М. Формування політичної нації — важлива умова державотворчого процесу в Україні //Вісн. НАДУ. 2004. № 3. С. 411–419.

2. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. Дрогобич: Вид. фірма “Відродження”, 1994. 218 с.

3. Павличко Д. Українська національна ідея: Статті, виступи, інтерв’ю. Документи. К.: Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2004. 771 с.

4. Лупій О. Мова як надійна зброя // Слово Просвіти. 2005. С. 22.

5. Томенко М. Сучасний українській патріотизм, або Як об’єднати Україну // Уряд. кур’єр. 2005. № 5.

6. Дзюба І.М. Починаймо з поваги до себе: Ст., доп. К.: Вид. центр “Просвіта”, 2002. 59 с.

Мазур Богдан Іванович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Проценко Галина Петрівна,** старший викладач кафедри правничої лінгвістики Національної академії внутрішніх справ

УРАХУВАННЯ ДОСВІДУ ФРАНЦІЇ В МОВНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ

Дослідження мовного досвіду європейських держав з метою застосування його для розв'язання мовних проблем в Україні є доцільним та потрібним, оскільки Україна прагне інтегруватись у демократичний простір.

Так, французьке мовне законодавство було і залишається одним із найбільш послідовних та активних у світі. Мовна політика у Франції завжди була частиною державної політики, починаючи з 813 року і до сьогодні. Мовна політика Франції спрямована на підтримку і розвиток єдиної мови – французької.

Відповідно до Розділу I «Про суверенітет» Статті 2 Конституції П'ятої Республіки (Конституційний закон № 92554 від 25 липня 1992 року), єдиною офіційною мовою Французької Республіки є французька мова. (TITREI «DE LA SOUVERAINETE» Article 2: «La langue de la Republique est le frar^ais»). Міноритарні мови – мови етнічної меншості, мови великих груп емігрантів – усього 25 ідіом – розглядаються як національне багатство (patrimoine national). Францію проголошено полікультурною країною, але з однією національною мовою.

Заслуговує на увагу позиція Франції щодо Європейської хартії регіональних мов і меншин: вона належить до тих європейських країн, які підписали Хартію, але не ратифікували її. Своїм рішенням від 15 червня 1999 року Конституційна рада Франції, покликаючись на те, що Хартія наділяє особливими правами окремі «групи мовців усередині територій, де ці мови використовуються, і тим самим зазіхає на конституційні принципи неподільності Республіки, рівності перед законом і єдності французького народу», заборонила ратифікувати Хартію. Крім того, Конституційна рада вирішила, що положення цього документа суперечать першому абзацу статті 2 Конституції Франції («Мовою Республіки є французька»), оскільки можуть призвести до визнання права використовувати іншу мову, ніж французька, не лише у приватному житті, а й у суспільній сфері, до якої Хартія відносить правосуддя, адміністративні та державні органи.

Мовну політику Франція розвиває у двох напрямах: внутрішня мовна політика і зовнішня мовна політика.

Зовнішня мовна політика виявляється в тому, що Франція прагне підтримати позиції своєї мови в міжнародних організаціях: в Європейському суді, Європейському фінансовому суді та службах Європейської комісії. Уряд організовує мовне стажування для службовців, членів ЄС, учених, журналістів, студентів. На міжнародній арені позиції французької мови посилює діяльність суспільних організацій, насамперед Франкофонія (La Francophonie) – міжнародна організація співробітництва франкомовних країн світу. До її складу зараховано 56 членів, що є державами або частинами держав світу, а також 14 спостерігачів. Головним критерієм для вступу до організації вважають не ступінь володіння французькою мовою

населення тієї чи іншої країни, а, скоріше, культурні зв'язки із Францією, що склалися протягом десятиліть або навіть століть. Зокрема, Україна є спостерігачем Франкофонії. Окрім того, велику роль відіграє організація Альянс Франсез (Alliance Frangaise), що має свої представництва у 133 країнах світу, де навчаються 360 тисяч студентів. Завдання цієї організації – розширювати використання французької мови у світі. Україна могла би скористатися цим досвідом для розвитку й популяризації української мови, насамперед у тих країнах, де є потужні українські діаспори.

Основним законом про мову у Франції, який регулює внутрішню мовну політику, є закон Тубона (Loi Toubon – закон 94-665 від 4 серпня 1994 року стосовно використання французької мови). Причиною запровадження закону стало поступове збільшення впливу англійської мови у всіх сферах життя французького суспільства. За законом Тубона, французька мова «є мовою освіти, праці, торгівлі та публічних послуг. Вона – привілейований засіб зв'язку між державами франкомовної спільноти», інша стаття закону наголошує, що «будь-який напис, оголошення, нанесені або зроблені в громадських, публічних місцях чи в громадському транспорті й призначені інформувати населення, повинні бути французькою мовою», наступна стаття цього акта чітко регламентує статус французької мови в освіті («мова освіти, іспитів і конкурсів, а також дисертацій і доповідей державних і приватних закладів – французька, за винятками, виправданими випадками, коли викладачів запрошено з інших іноземних держав») та в засобах масової інформації («публікації, огляди, повідомлення, поширювані у Франції через засоби масової інформації, повинні бути французькою або принаймні супроводжуватися тезами французькою») (закон Тубона, 1994).

Доповнюють закон Тубона законодавчі акти щодо вживання французької мови у ЗМІ, медицині, торгівлі та ін.

Звичайно, закон Тубона не був би таким дієвим, якби за його порушення та невиконання не призначалося покарання – штрафи різного розміру, передбачені Декретом 1995 року (Decret0 п 95-240 du 3 mars 1995 pris pour Vapplication de la lot relative a Vemploi de la langue francaise).

Ще однією особливістю французької мовної політики є розбудова інституційної сфери. Контроль за виконанням мовних законів та координуванням мовної політики здійснює Головне управління з питань французької мови і мов Франції (найважливіша мовна інстанція у Франції), що підпорядковане прем'єр-міністрові. Є

ще Вища рада французької мови, яку очолює Голова Ради міністрів. Вища рада франкомовності підпорядкована президентові Франції.

У питанні мови французька суспільна думка солідарна з вищим керівництвом держави. Французи придумали своєрідний конкурс для «стимулювання» високопосадовців і відомих приватних власників, які публічно ігнорують французьку мову: щороку їм присвоюють титул «Англійський попихач» та «Англійський попихач міжнародного рівня».

Таким чином, мовне законодавство Франції охоплює всі сфери суспільного життя, його постійно вдосконалюють відповідно до вимог часу. Загалом мовна політика Франції включає мовне планування (наявність досконалої законодавчої та нормативної бази), мовний контроль (наявність санкцій, закріплених законом, за невиконання мовного законодавства), мовні інституції (наявність органів контролю та координації мовної політики), мовну кодифікацію (діяльність Альянс Франсез, що унормовує та опрацьовує словник), міжнародне співробітництво (Франкофонія). У цілому це політика монолінгвізму (спрямована на укріплення позицій лише французької мови), і її підтримує французьке суспільство.

Щодо перспективи застосування мовної політики Франції в Україні варто зазначити: у нашій державі неможливо провадити політику монолінгвізму, спрямовану на підтримку лише української мови, оскільки Україна ратифікувала та підписала Хартію, крім того, українське суспільство не звільнилося від наслідків радянської колоніальної політики і не є настільки національно свідомим, як французьке. Мовну ситуацію в Україні характеризує боротьба двох мов за подальше домінування. Мовні питання тісно переплетені з проблемами цивілізаційного вибору українців; формуванням мовної, національної, державної свідомості; знищенням комплексу меншовартості та ін. Тож будь-яка примусова політика викличе обурення і спротив. Тому загалом застосувати аналог закону Тубона в Україні наразі неможливо.

Почати варто з усвідомлення того, що мовна політика є складовою національної політики, вибір мови – це і цивілізаційний вибір водночас, а наявність політичної волі державної влади є необхідною умовою ефективної мовної та національної політики. З досвіду Франції варто перейняти такі складники мовної політики: мовне планування, мовний контроль, мовні інституції, мовну кодифікацію, міжнародну співпрацю. Мовне планування передбачає напрацювання законодавчої та нормативної бази для регулювання мовної політики. Мовний контроль включає розроблення закону, що

визначає санкції за невиконання та порушення мовного законодавства. Міжнародна співпраця має полягати в поширенні та популяризації української мови, насамперед у тих країнах, де є потужні українські діаспори.

Мовна політика України не має бути політикою «примусу» чи «насадження», а політикою «необхідності» та «професійної перспективи» (державні установи, освіта, діловодство, судочинство) і, звичайно, «економічної вигоди» (ЗМІ, шоу-бізнес, реклама, кіноіндустрія, книгодрукування).

Миронюк Карина Віталіївна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Юлдашева Світлана Анатоліївна,** професор кафедри правничої лінгвістики Національної академії внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент

УКРАЇНСЬКА МОВА: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Мова є найяскравішою ознакою етносу, його духовності, культури і необхідною умовою його існування. У мові проявляється душа народу, його світогляд, його теперішнє, минуле і майбутнє. Мова – берегиня історичної пам'яті народу. Як першоелемент літератури, словесного мистецтва вона є джерелом національно значущих знань, які надають народу сили і наснаги на його шляхах успішної реалізації пізнавальних, виховних та усіх державотворчих завдань. Саме з вивчення мови починається пізнання світу, свого народу, його духовності. Звідси бере початок національно-патріотичне виховання.

У гармонізації поліетнічного українського суспільства провідне місце посідає мовна політика держави, оскільки мова найбільш яскраво виражає сутність етносу, його культуру, служить інформаційно багатим засобом спілкування між громадянами, свідчить про їх духовну готовність, моральну відповідальність та емоційну налаштованість творити національну державність.

Рідна мова здебільшого материнська. Через неї самостверджується і самореалізується особистість, найбільш повно задовольняються її культурно-духовні потреби. Оволодіння рідною мовою розширює світогляд, розвиває чуття слова. Вона втілює в собі культурну ідентичність народу, стаючи потужним двигуном його